

Tussentijdse rapportage NCM

Mei – augustus 2025

Auteur: Jan Roefs (e-mail: jan.roefs@mestverwaarding.nl, tel.: 06-51013712)
Datum: 9 september 2025
Voor: Financiers en Raad van Toezicht NCM

I. Algemeen

Stichting Nederlands Centrum voor Mestverwaarding (NCM) is in 2018 van start gegaan, op basis van een plan van aanpak dat een kwartiermaker eind 2017 heeft opgesteld ([file](#)). Als kenniscentrum op het thema mestverwaarding hebben we de volgende taken:

- Verzamelen van relevante informatie
- Kennis beschikbaar stellen en verspreiden
- Bevorderen van afstemming en samenwerking
- Agenderen van relevante onderwerpen / initiatieven
- Bijdragen aan projecten (van anderen)
- Ondersteunen in de verwaarding van mest of producten uit mest.

NCM werkt zonder winst- of omzetoogmerk en alle informatie is vrij beschikbaar.

Hiermee draagt NCM bij aan een betere kennisbasis op het thema mest. Dit is belangrijk omdat informatie enorm versnipperd verspreid ligt en bovendien vaak eenzijdig wordt belicht. En omdat het thema belangrijk is voor grote uitdagingen in Nederland als water, natuur, klimaat, kringlopen, bodem en landbouw.

Met NCM is er een aanspreekpunt dat dicht bij de praktijk staat, en dit helpt om tot betere samenwerkingsverbanden en initiatieven te komen. Hiermee draagt NCM bij aan een toekomstbestendige, circulaire en milieuvriendelijke landbouw.

NCM dient belangeloos te kunnen opereren, hetgeen betekent dat we ook niet te afhankelijk moeten zijn van betaalde adviezen of projecten; NCM is daarom grotendeels afhankelijk van donaties die losstaan van specifieke dienstverlening voor de financier.

NCM wordt in 2025 gefinancierd door de volgende organisaties:

- Het ministerie van LNV
- De provincies: Gelderland, Overijssel, Limburg, Noord-Brabant, Drenthe, Groningen, Friesland en Overijssel. Een aanvraag bij provincie Utrecht is nog in behandeling.
- Vanuit de landbouw en agribusiness: LTO Nederland, POV, FrieslandCampina, Rabobank, Darling Ingredients, SBK, Nevedi en COV.
- Beperkt (3% van de ontvangsten in de begroting) uit dienstverlening. Hieronder valt ook een eenmalige donatie van BMC Moerdijk.

Bij NCM werken Jan Roefs en Nicky Kamminga in 2025 voltijds en Rembert van Noort voor zes uur per week. De begroting gaat uit van €455.000 aan inkomsten en €462.000 aan uitgaven. De verwachting is dat we deze ruim halen door hogere inkomsten uit dienstverlening dan begroot, waar overigens ook wat hogere kosten tegenover staan.

NCM staat onder toezicht van een raad van toezicht (samenstelling: [deze link](#)). Deze heeft op 12 juni vergaderd. Hier is de jaarrekening van 2024 goedgekeurd, en toen is ook decharge verleend aan bestuurder Jan Roefs over het gevoerde beleid in 2024. Op 26 september staat de volgende vergadering van de raad van toezicht op de agenda.

Aangezien NCM geen omzet- of winstdoelstelling heeft hebben we tot nu toe geen vennootschapsbelastingaangifte hoeven te doen. Toch wordt dit nu betwijfeld wat zou kunnen betekenen dat we dit alsnog moeten, en waardoor we in jaren met een positief resultaat VPB moeten gaan betalen. Op dit moment wordt onderzocht wat de situatie is en gaat worden.

Hieronder geven we een samenvatting van de belangrijkste activiteiten van het afgelopen trimester toe aan de hand van de inhoudelijke functies van NCM:

- NCM als kenniscentrum
- NCM als aanjager van innovatie
- NCM als ondersteuner van mestverwaarding

II. Taak 1: NCM als kenniscentrum

NCM vergaart en duidt relevante informatie en hierbij is onze website een belangrijk medium. Iedere week worden er artikelen op onze website geplaatst met actualiteiten, resultaten uit studies of andere projecten enz. enz. Regelmatig pakken we een onderwerp beet waarvan we uit de praktijk vernemen dat er onduidelijkheid of discussie over bestaat, of wat in onze ogen een mooie innovatieve ontwikkeling is.

De website wordt gemiddeld door zo'n 400 personen per dag bezocht. Iedere vrijdag verstuurt NCM een nieuwsbrief naar inmiddels ruim 1750 geabonneerden. Beide worden zeer gewaardeerd.

Jan en Nicky vervullen vrijwel dagelijks de rol van vraagbaak waarbij mensen met zeer uiteenlopende achtergronden hun vragen of ideeën kunnen bespreken met ons. We proberen hen te helpen met een antwoord, reflectie of anderszins. Meestal zijn dit relatief korte vragen die we per mail of telefoon kunnen beantwoorden, maar ook hebben we hiervoor in deze vier maanden twintig gesprekken via afspraken gevoerd. Net als de organisaties die we spreken zijn ook de vragen enorm verschillend van aard.

Ook denken we zeer regelmatig mee in discussies, bijeenkomsten van anderen of werken we mee aan publicaties van vakbladen e.d. Zo hebben we de afgelopen maanden reviews gedaan (meegeschreven) voor notities van o.a. omgevingsdiensten en van adviezen van de mestgezant, hebben we met een lector van Saxion een opiniestuk geschreven dat is geplaatst in de Stentor en hebben we een presentatie verzorgd voor RES Noord- en Midden-Limburg.

Zelf hebben we veel tijd besteed aan onze jaarlijkse 'Inventarisatie Export en Verwerking Dierlijke Mest', waarin we de stand van het land weergeven als het gaat om de mestbalans, de mestverwerking en de mestexport. Ieder jaar willen we dit rapport verder verbeteren, onder andere door samen te werken met RVO en CBS en goed contact te hebben met de bedrijven in de sector. We zijn in gesprek met de mestgezant (Raymond Knops) om in gezamenlijkheid te komen tot een nog beter inzicht en overzicht, en een betere toepasbaarheid van de informatie voor ambtenaren en anderen.

Wikimest

Op 19 augustus hebben we de laatste bespreking voor het project Wikimest gehad. Hiermee is het project formeel afgerond, maar dat betekent niet dat het werk hiermee voor NCM gedaan is. Wikimest bestaat uit twee onderdelen::



- Een wiki met op dit moment 97 pagina's en een woordenboek met 133 vaktermen. Een aantal pagina's moet nog worden gepubliceerd en NCM zal de website blijven onderhouden en uitbreiden. Het technische beheer van wikimest.nl wordt uitgevoerd door Groen Kennisnet waarvoor NCM jaarlijks een bedrag zal betalen.
www.wikimest.nl
- Een e-learning op MBO-4 niveau ontwikkeld, met o.a. 63 korte filmpjes en enkele animaties: e-learning.wikimest.nl.

Wikimest is ook via Groen Kennisnet beschikbaar.

Bijeenkomsten

NCM heeft in de periode mei-augustus geen eigen bijeenkomsten georganiseerd. Wel hebben we relatief veel tijd besteed aan het voorbereiden van een excursie voor de conferentie RAMIRAN. Deze internationale conferentie bestaat als sinds 1976 en vindt dit keer in Nederland (Wageningen) plaats. Thema's zijn 'emissies, bodem en water vanuit de landbouw' en de doelgroep betreft voornamelijk wetenschappers uit heel Europa en van daarbuiten. De excursie zal naar twee innovatieve mestverwerkers gaan en is inmiddels volgeboekt.

Op 24 november gaan we een NCM-dag organiseren. Dit zal plaatsvinden bij loonbedrijf Van Amstel in Lith. Het wordt een interessante dag met een symposium, veel gelegenheid om te netwerken en de mogelijkheid om zijn nieuwe mestverwerkingsinstallatie te bezichtigen.

Van Amstel combineert het symposium met een open dag voor alle geïnteresseerden en een feestelijke activiteit voor zijn klanten. NCM organiseert het inhoudelijke deel van het symposium en doneert een bedrag voor de kosten aan Van Amstel. Ook Rabobank en gemeente Oss leveren een bijdrage voor het evenement, en ZLTO zal een informatief filmpje maken over de installatie.

Van	tot	duur	wat		
9.30	10.30		Inloop		
10.30	10.40	10	Welkom	Jan Roefs	
10.40	10.55	15	Introductie Van Amstel	Jan Roefs	Filmpje, kort interview met Leo van Amstel
10.55	11.10	15	Inventarisatie	Rembert van Noort	Lancering jaarlijkse inventarisatie Export en Verwerking Dierlijke Mest
11.10	11.30	20	BSMO	Daniël de Jong en/of collega	Onderzoeksproject integrale mestoplossingen van stal tot land
11.30	11.45	15	Osse Polder	Sidney van den Berg e.a.	Toelichting aanpak met Agrarisch Collectief Oss en gemeente
11.45	12.00	15	Minister Wiersma		Toespraak 10 minuten
12.00	13.30	90	Lunch		(minister krijgt een rondleiding)
13.30	14.30	60	Mini-interviews	Ralf Bodelier	Ralf Bodelier gaat met zes deskundigen vanuit de praktijk in gesprek
14.30	14.45	15	Team Mest LVVN	Christine Rommens of collega	Bijpraten over het mestbeleid
14.45	15.00	15	BO Akkerbouw	André Hoogendijk of collega	Invulling vanuit de praktijk met doelsturing voor waterkwaliteit
15.00	15.25	25	Mestgezant	Raymond Knops	Bevindingen en adviezen t.a.v. vergunningen en export
15.25	15.30	5	Afsluiting		
15.30	16.30				Borrel

Programma symposium NCM op 24 november zoals dit binnenkort aangekondigd wordt.

Ook hebben we de nodige voorbereiding getroffen voor de zevende editie van Manuresource. NCM is een van de organisatoren, samen met VCM, Universiteit Gent en Inagro; aan deze editie zullen ook Wageningen Research en ESPP (European Sustainable Phosphorus Platform) meewerken.



De conferentie zal op 4 en 5 maart 2026 plaatsvinden in de Reehorst in Ede. Op 6 maart organiseren we een dag met bedrijfsbezoeken. Gekozen thema's voor de conferentie zijn:

- Manure and sustainability
- Manure as a source (circulair)
- Innovative technologies in manure treatment

Hiermee enigszins samenhangend bereiden we momenteel ook een kennisuitwisseling 'Innovatie in mestverwaarding Duitsland-Nederland' voor, op vraag van de Landbouwwraad in Duitsland.

III. Taak 2: NCM als aanjager van innovatie

Innovatie is een breed begrip. Het uiteindelijke doel ervan is dat we in de praktijk dingen beter gaan doen, en vaak begint dit met een innovatieagenda zodat we weten op welke terreinen we moeten innoveren.

NCM werkt graag mee op plekken waar hieraan wordt gewerkt, in alle fases. We zijn klankbord voor ondernemers of anderen met nieuwe ideeën, we ondersteunen projecten, en we werken mee aan waar agenda's worden gemaakt.

Zo is Jan Roefs lid is van het programmateam 2E 'Circulariteit, productie gebruik duurzame grondstoffen' van TKI Agro & Food (programma is een samenwerking van Agro & Food, Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Water & Maritiem). Afgelopen periode is de oproep voor nieuwe projecten gedaan en hebben er ook enkele beoordelingen plaatsgevonden.

Voor de taakgroep Mestverwerking- en verwaarding van het regieorgaan 'Versnellen innovatie voor emissiereductie veehouderij' hebben we de afgelopen periode veel werk verricht. De stap die nu wordt gezet is om de benoemde vraagstukken en uitdagingen – voortgekomen uit eigen analyse van NCM en van anderen in de taakgroep en ruim twintig interviews met deskundigen – uit te werken tot aanzetten voor projecten. Hiervoor is het ook van belang om een goed beeld te hebben van waar op andere plekken aan wordt gewerkt. Het blijkt overigens dat niemand dit overzicht goed heeft.

NCM is betrokken, soms als partner, bij een flink aantal lopende projecten. Hier bieden we steeds onze kennis en ons netwerk aan om deze projecten te helpen succesvol te worden, inhoudelijk en in het bereiken van doelgroepen. De afgelopen periode hebben we deelgenomen aan meerdere bijeenkomsten, waaronder de laatste partnerdag van BSMO (PPS Betere Stal, Betere Mest, Betere Oogst).

Inmiddels zijn we ook benaderd om partner te worden in enkele nieuwe projecten in aanvraag.



De belangrijkste projecten waar NCM momenteel bij betrokken is.

Sinds kort werken we ook aan project op vraag van COVIVA, de coalitie Vitale Varkenshouderij, en dat gaat over het monitoren van maatregelen voor lagere stikstofemissies. Het blijkt dat er veel technische mogelijkheden zijn om tot minder uitstoot van ammoniak (en broeikasgassen) zijn, maar dat deze toch niet 'meetellen' in landelijke rapportages als NEMA omdat het ontbreekt aan een betrouwbare registratie. Toch zijn er wel degelijk manieren om dit te realiseren, echter daar moet het nodige voor worden uitgewerkt. In 2024 hebben we hier een eerste inventarisatie voor verricht, en nu is gevraagd om dit verder concreet te maken in een tweede inventarisatie. Rembert van Noort zal dit op zich nemen, en COVIVA zal hier een vergoeding voor geven.



Voor zowel NCM is het belangrijk dat we zelf onze kennis op orde hebben en steeds verder verbeteren. In ons dagelijkse werk leren we veel van alle contacten en informatie die tot ons komen, en ook bezoeken we met regelmaat bijeenkomsten van anderen. Een voorbeeld was de deelname van Jan Roefs aan de innovatiemissie 'Mestverwerking en -verwaarding' naar Lombardije in mei jl.

IV. Taak 3: NCM als ondersteuner van mestverwaarding

Zoals bekend staat de mestmarkt al langdurig onder druk, en – hoewel er in bepaalde regio's een flinke krimp van de veehouderij zal zijn – is het niet de verwachting dat dit op korte termijn snel zal verminderen, zeker niet op landelijke schaal. Al kan de eventuele erkenning van RENURE door Brussel een game changer worden.

Eén van de oplossingsrichtingen is het verhogen van de mestexport: hiermee wordt niet alleen de Nederlandse mestmarkt ontlast, maar komen de waardevolle meststoffen ook beschikbaar in gebieden waar ze schaars zijn.

In de periode mei-augustus hebben we er veel tijd aan besteed, met name door:

- Het voorbereiden, participeren en opvolgen van een handelsmissie naar Frankrijk. Deze missie had een vernieuwend karakter, omdat er gewerkt wordt aan een directe samenwerking tussen producenten (veehouderij en mestverwerkers) en afnemers (akkerbouwers en hun coöperaties). Het doel hiervan is om gezamenlijk een opwaartse beweging in te gaan met steeds meer kwaliteit en continuïteit. Van beide kanten is er de wens om hier concreet een start mee te maken. Voor de verkenning en opvolging hebben we een vergoeding gekregen van Mestac, Kumac, Voergroep Zuid, POV, ZLTO en LTO vakgroep Melkveehouderij. De betrokkenheid van de Nederlandse overheid (Landbouwrraad, mestgezag, NVWA en LNV) is belangrijk voor de beeldvorming en het onderlinge vertrouwen. In oktober volgt een tegenbezoek van een grote Franse akkerbouwcoöperatie in Nederland, met als doel een samenwerking verder concreet te maken.
- Mee voorbereiden van een handelsmissie naar Polen, eind oktober, inclusief het schrijven van (een update van) een exporthandleiding.

- Ondersteunen van de voorbereiding van een handelsmissie naar het noordoosten van Duitsland, begin oktober.
- Ondersteunen van een op veehouderij gerichte missie naar Roemenië, eind oktober, waaronder het opstellen van een rapport 'landbouw en mest in Roemenië'.
- Helpen van bedrijven met vragen, opstellen van 'Free Sales Certificates' (voor afzet buiten de EU), deelname aan college van deskundigen kwaliteitssysteem Fertigarant e.d.

RENURE blijft een belangrijk onderwerp voor de binnenlandse mestmarkt. Nederland hoopt en verwacht dat er op 19 september positieve besluitvorming komt over de erkenning ervan in Brussel (stemming in het Nitraatcomité). Als er daar duidelijkheid is, dan zullen we zo snel mogelijk de vele belanghebbenden op de hoogte brengen en ook zal dat leiden tot een aantal werkzaamheden, waaronder het ondersteunen om het kwaliteitssysteem RENUREgarant te introduceren.